

TO ÖPPURKONNA HVALEKANDIA

VIC EVIK

Väljaandja: Tall. linna II tütarl. gümna. „Kultuuriring“.

Toimkond: E. Sommer, A. Helberg, S. Hussar, A. Semelion.

Adress: Jaani tän. 13 Tallinna

ANNO 1933

2. AASTAKAIK.

N° 4 MAI 1933

„Videviku“ toimetajatele.

Oli rõõm näha te püsivust ja hoolt kooliaasta vältel „Videviku“ toimetustöö taga. Oli rõõm näha seda soojust ja armastust, mis osaks sai te vaimulapsel — „Videvikule“.

Usun, et see tööind ja vaimustus, mille lõuksel valmis „Videvik“, annab teile kindel elusunn ja veel hiljemgi üleva silmapilgu, kui meenuvad noorusaja kuldseid päevi.

Teile, töotahtelised noored toimetajad, soovin päikeseküllast, kaunist suve, et tuleksite kasvatama oma vaimulast, päikesepuunilt, tulvil uusi ideid uut energiat ja tööõõmu.

Elice Priisa.

Nõmmel, 14. mail 1933a.

Noored, matkama!

Kes noortest ei tahaks näha laia maailma ja kes ei tahaks ületada kaugusi? Eriti aga nüüd, suve ja õppetöö vabaja tulekul! Igas meist pesitseb juba kevadine rahutus, igas peitub, kuigi veel allasurutult, rahutu ränduri veri.

Noored, ärge hoidke tagasi oma ränduri rahutust! Kasutage lühikesest põhjamaa suve, võtke selga reisikott, lüpyge kokku paari sõbraga ja asuge siis väikeses salgas teele. Kui teil pole raha naudlekivileti ega omnibusipääsme ostmisel, siis matkake jalgrattal, ronaldage paadivõite jõgedel ja järvel, või — matkake jala. Teil ei tarvitse rännata emale kodumaast, sest siingi on veel nii palju vaatamisväärsusi.

Te olete kuulnud Harju, Haanja, Otepää j. t. kõrgustikest. Ronige mägede tippudele ja te näete kuis teie vaade avardub. Matkake Rõuge ja Aegviidu järvestike ümber, kuulake ürgorgudes sadandite öölikute hõiskide. Vaadake, kuis elavad selvad ja kuulake kuis nad kõnelevad. Tutvuge ka uhkete mülksidiga ning ellevõtlisemise kalurite eluga.

Veel palju, palju muud kaunist ja huvitavat ootab teid matkalt. Mida matkalt vaadata, kuis matkata, ja muid matkajuhiseid kiata mainime lõpul ilmuvast „Matkaja käsiraamatust“.

Ja kui olete tagasi tulnud matkalt, pruuniks päevitunud, tuulis ja õhus korastatult, tunnete end hulga teuremana, jõulisemana ja targemana. Te näete, et teie koju jäänud sõbrad pole sahpääl midagi juure õppinud, kuna aga teie kogemused ja oskused on märksa suurenenud.

Veel täna saadate kokku matkajate ja asuge teele erimesel soodsal võimalusel.

Tarvilikele nõuandele ja juhiseid matkamises kiata „Matkaja käsiraamatust“ hind 10-15 senti. Laadaval Eesti Turistide ühingust, Rüütli tän. 2. Tallinn.

— Turismiharastaja —

Kevadõnn.

Õhun juba tunda kevadhõngu,
Mängleb pehme tuul mu juukhiga,
Päike puistab sätendavaid kullalõngu,
Inimlaulud üht'vad linderooviga.
Jüda tuksteb tõttan kevadrütmim,
Silmin helkimas rõõmupäik!
Õnnistaasin haihtub talvenurkus,
Seri otsivalt sammel kindel käik.
Nurmil rohi kiris hüekõrvul,
Pillub sinihelki kevadkannike;
Pilved rändavad kui hõbelasvad,
Õhu sametinan lööriteleb linnuke!
Rõhus kurbus haihtub kevadimen,
Pisar tukmub silmi läikides;
Silmad õnnitlevad sulnist päikikünt.
Hing on avardudes kevitamana kevadit!

Emade-päev 13. V 33.

Täna pühitsetakse kogu haritud maailmas emade-päeva, päeva, mil ka meie, eesti tüdrukud avalikult tunnustust anname oma suurest lapsearmastusest ja austusest. Täna on päev, mille pühendame emale!

Emma - kui palju sisaldab eneses see nii lihtis ja väike sõna - emma, see on mõiste usust, armastusest, kodust ja õnnest! Pole maailmas puhtamat, omaka sutumat armastust, sügavamat häädust ja suuremeelsemat kaastunnet ja andutamist kui see, mida leiame emma juures. Kogu me olemasolu on seotud emaga ja pole tugevamat sidet kui see, mis ühendab emma ja last. Emma on see, kes lapse ilmale kannab ja juha oma piimaga lapsele palveid, igatsusi, lootusi sisendab, emma on see, kelle poole pöördutakse pisaraste muude ja valudega lohutuse ja troosti saamiseks ja emma on ka see, kelle juures täiskasvanunagi südamele leitakse kodu. Viimasestki hädas ja piinas hüütakse emma, nagu võiks tema oma mõotmatu armastusega muuta saatust ja abistada saäl, kus muu inimlik abi on võimetu. Nii suur on lapsepõlvest säilinud usk emasse, kui ta meilt valu peletas, varesel valu ja hõrakale haigust sõnudes, küllap vähendab ta ka siis suuremat valu, kas või ainult oma lähedusega!

Si jõua üheski suu loetella kõike seda suurt ja väikest, mida annab emma, rääkimata lihast ja verest, ootamata vastutust, sest sellisel kujul on emma-armastus vaba egoismist. Olguigi et vanarõna, väiksema kallime emma põlled - suurena südamele tihtiigi tõele vastab, ja tihti me, käies ~~emal~~loodud raudadel jätame tähelepanemata emma lemmikroobe, on ta siiski õnnelik, võides ikka ja alati ainult anda oma lõpmatust häädussalvest.

Kuid meie, millega tasume memme vaeva, hää emma piimavaeva? Kas sellega, kui osutame vastuar-mastust, arusaamist annetatava suurest väärtusest ja püüdist, olla tulevikus sama ennastsalgav

ema nagu on seda muu emad? Ma mõtlen, vastus on üksmeelselt jaatav. Ja lõpuks - südamesse õilis püü ja tahe, seda täide viia - armastamine, austamine oma emaid, püüamine nende ellu tuua palju näimekuüllasid päevi, ja palume loojalt õnnistust - emadele!

- Akadeemlane -

Kevad tuleb...

Tundmata ilmast

Kastis kõrvu viimane

Sala sahin ring helide võlvi -

Uist kevad!

Tuuleõhk väime

Kandis kõrvu laulu,

Millest sauguse linnurind hõiskas -

Kas kevad?

Igalpool elu:

Noor rehigi tänav

Maast pääree pistab, lõhnab -

On kevad!

- Hetty

Meeleolutsemas.

Kas teid pole üalgi haaranud selline ängistav
sisetunne, mingi selgitamatu tuju, mille ajal haara-
rata mantli ning tormate lahtisi hõlmu kodust
lõivu pärast ruttate juba läbi tühnevate tänava-
te, nõõruvalt pitsitava tundeaga kurgus, rippeis
rippumas veel paar pisarat. Kas te pole leidnud
end siis mõnelt hämarduvalt, ünnixult alleelt,
keset vanu, rivistunud hüglaspuid? siis olete
näinud kerkivat tumenevasse taevakummi kuulaas-
tu, mis nagu äsja oleks pudenenud sinna kii-
relt vihisevalt hõõlilt. Vaadeldes toda kollast val-
gusküllust, mis kuidagi hädiselt küllakil, vaa-
deldes jäändriku kase ja ta nurralt rippuvaid
nõõmeid oksa, laskute sammaldunud kivimüra-
kale ning mõtiskliti, põse vajununa käele, et ole-
te kohutavalt üksi. Jäärane mõte murleb te peas
tuhandis variatsioonides, ent siis teid häirib kaug-
sust kostuv kova igatsev vingumine. Te tõusete
võpatunult, ning hetkeks teie kõie seisatub.

Kas ei teeks te samuti, kui vaid tohiks valla-
neda teie see ürgne, kas ei kiiruks ja vinguks
te korvana, et kaotada hingest see nimetu ja
selgitamatu paitsus?

Süis lõinut te kõrvu urine tuige lahkuvalt lau-
valt ja te näete kaduvaid tulesid. Ah, süis ta-
haksite joosta ja karjuda, et unustatud on teid
süst mästa end kujutelmades seisvat laevalaual ja
saatvat nurkat lahkumisaarastust kellelegi,
kes seisab kaduvas rannas. Aga te leiata end
vaid võbisevana istumas kivil. Kui vaid oleks
kühemakeregi soojust te lödiservas lapsehingel!

Kuid te pilk tabab ainult külmalte vilmu-
vaid tulesid kauguses. Te tõusete ja sammute
vaikiva puuhiiglase juure, ning libistades kätt
ta korodal kehal, tunnete, mis tuikab ja tui-
sub, all paksu roore. Hõhkunult suundub te
ema pilk kaugemale, muutute üksamaks, usun,

maistut, ja loomist annetat ja suunut saarastit
ja püündit, oia tuleviku sama ennatvälgar

te kuulete ka kuis suriseb puuoksis ja puuuroo-
sais pungades, isegi te jalge all kahiseb.
Alles siis teile meenub, et on ju kevad ja kõik
elab!

Liutute, kasvate, nagu vabanele, ja tunne-
te, et on midagi väga suurt ja salapärast,
mis paneb teid kahtlema, et jaheda vee ja kisu huu-
lele naeratuse. See on siis kevad, mõtisklete, mil-
line pehme kõlaline, paitav sõna, ring te korda-
te kümneid koroli, ja rogu selle sõna mõiste
muutub iga sulavamaks, jääb jäule vaid see
ja hinge haarav tunne. Hõik, turslev maa, mus-
tav avarus ja need igatsuskatsuvad hääled, see
kõik on kokku vaid sõnake kevad — see on
lüh suur mõiste te väikesel hingel!

Hallutatades need, laske käed lõdvalt rippu-
da ja pöördute teele. Kruudisevat sammul lon-
gite edasi, ning te näete, et teie on pudenunud
lille sellegi hoolimatust käest. Hõljate ühe näst,
ja vaevu märkate, see on kollane, esimene ke-
vadlill ja kollane; kuid siis teile meenub,
et ka kuuikild mustavas avarus on kollane,
ning pistnud lille nõopauku, teile tundub, et
nussagil te hingekruusi nagu olis tibatillukene
kevadroom.

Taas pöördute veel aitsamale teele, saäl näe-
te istumas pingil kahte: ühe hääle on väga peh-
me ja armas, kuna teine on suur ja naerab
kõmisevat naeru. Te möödute neist hickringelt,
vahtides väga kaugelt enese ette. Neid oli kaks,
te mõtisklete ja küsitlete eneselt, kas ka nemad
ei ole osake kevadest? Kuid te ei tea, sest
sammute päris üksteinde ja lähete ainult koju,
kuna tillukene kevadroom on teid nüi väga
väsitanud.

— Polixena. —

Vastuväitid artikli puhul: „Margus negatiivse tüübi-
na A. Kitzbergi „Libahundis“.”

(Vaata „Videvik“ №3, a. 1933.)

Lugupeetud „A“ süüdistust Marguse suhtes võib jäelda-
da, ta on otinud temas ideaalrõju. See on aga
väär, sest kriitika pole seda nii mõelnud, ning asume
nüüd süüdistuse enese juure. „A“ leiab Marguse olevat
ebatahterindla, ara ja järelandliku, kes hülgab nar-
se vanemate soovil. Ainuke tõrjari, millele neid kolme
omadust võib rajada, on Marguse järelandlikkus
vanemate soovile Tiina naimise suhtes. Kuid kas ei
seltsi süia mõni muu tegur veel, sest arvan, et selli-
ne raju nagu Margus, oleks küllaldane armastuse oma-
misel kas murdnud vanemate vastuseisu või läinud
Tiinaga kaande. Et tal aga puudus see küllaldane
armastus, siis polnud see mitte niivõrd järelandlik-
kus kui oma tahe. Olguigi, et meil puudub kindel
ettearvutus tolleaegselt sotsiaalsetest oludest, on siiski
absurdne nõuda, et kaks terveltmõtlevat inimest lähe-
sid metsa enesele ühiseluaset rajama. Lgp. „A“ väidab,
et „koduste mõrususte ja mugavusega harjunud Mar-
gusele tundus võimatu olevat minna metsa elama,
kuid unustab, et see ka temale oleks võimatu, kuigi ta
teotseks sellisel juhtumil tahterindlalt ja julgelt, sest
kahjus on meile rõõgile selge besti metsade mittetraopi-
line päritolu. Küll võib aga kõnelda sellest, et Margu-
sel puudus suurem soov murda vanemate vastuseis; see
hükeline tahtepuudus sõltus armastuse puudusest, sest
abiellumiseühimuse oli kõnealgatajaks Tiina, mitte Margus.
Margusele meeldis Tiina, ent ta ei armastanud teda,
olguigi et ta ise seda uskus. Kas siis selline tere mo-
niaalne tüdruk nagu Tiina võttis poisi seregemeltes
tujus õeldud lõbusat lauset pulmades kogu abiellu-
misettepanekuna? Ühri, see ei sünni praegu selgi vaba-
meelul ajajärgul nii, veel vähem tolles pimedas ojaõõs.
Jälgides algust peale Margust, näeme, et ta polnud
oma naimisotnuses kindel, seegi kindluse tu soov sõltus
Tiina pealekäimisest. Lgp. „A“ süüdistab, kus oli Marguse
raine meeltes algatajades vahetada Tiinaga, andes talle

pitlikse lubadusi ja töötusi. Mäna pigem küsimine, kus ko-
 hast draomas see! A° leiab, et Margus algatab või on alga-
 tanud vahukorra, või kus annab ta töötusi, ja milliseid?
 Nad olid koos kasvunud, mõlemale oli juurdunud hingeste
 veidi teistruugune tunne, kui on seda õel-vennal, me võime
 nimetada seda noovarmastuses, millest Tüna poleks tehti-
 nud nii suure tagajärgi loota. Et ta hiljem Margiga abi-
 lus, oli kaine ja ajaliku, pira vaktööoriga ustlast ünskäi-
 sus, sest abielluma ta pidi, et Tammare suguvõsa alal
 hoida. Et ta poleks see abiellus õnnelik, sellest ei või me
 sugugi järeldada, et ta seda poleks vahest olnud Tünaaga.
 Siis vastavate saalutluste põhjal poleks ta Tünaaga veel
 vähem õnnelik olnud, sest ajajooksul poleks ilmnenud Tü-
 na teistsugusest iseloomust ja temperamendist tingitud
 tagajärged. Pärnast Tüna poleks tüübilisele taluniale
 Margusele saanud; ta sobis vaid pärg juuksel mööda
 laant jooksa, peoga hõbeelgust lähtest velt jooksa joora-
 vaga kõnelema. Oma süüdistused võtab. A° kokku lau-
 suse, milles leiab Margus tänapäevale sarnasid rüü, kel-
 lest võltus nii palju auru mitte uskuvaid tütarlapsi. Siis
 ta aga kirjib. Margus poleks oma tunnetes kindel, ei and-
 nud aga ka kindlaid lubadusi - nii et sihilisest petmisest
 ei või juttugi olla, teinekord ei erine ta üldse tüübina, kel-
 les erineb pettusest või valelikusest. Me võime vaid vii-
 leida Tüna, süüdistada me teda ei või, põhjusest,
 et ta oli saanud võõraslaps - erandimene. - 8 -

Mr. Alberg.

Tüübiline näide õppuri, pooset,
 kes enne ajaleo lundis peab teada-
 nud millise koha peal asenditaul
 tatules, ja seda siis teab alles tunni
 ajal, etidus teda idea-veermaal. Muid
 ega see hoolas õppimine enne tundi-
 gi, peab asidanud, sest velt auru
 ja hõbe koha peal, kus asarobon
 sai velt teadema et kuis, on asandit
 aue.

Mõtteid keeleuendusest. (järg.)

Hui me vaatame grammatilist osa, siis näeme, et ka süü kra. magistril peale teiste grammatiliste uenduste on jälle käsil kolm tähtsat uendust:

- 1) -lisu pro -lisus (äkilisu, tundelisu, hingelisu), om.-lisse (tarvitavad sempu ja A. Oras);
- 2) -nue (min. gerundiv, -tes, oleviku gerundiv, tehis, süües), saanue, teinue, seõnue, j.n.e.;
- 3) uus käänne - agentaal käänne ehk tegijaitles. Agentaalikäände lõpp on -n, et ka aga keeleuenduste seusitlevaga ühtub, siis kaotada ta vimmusest pöhyendusega, et ta umbes 100. aasta pärast on vähe surnud, mil üle maa hakkab valituma 17. saj. keel. Selle käände taastuse võtmisel võib looluda kolmest grammatilisest "operdisest".

- 1) Naiti kiistust kiivati kiradist" pro "kiradin".
- 2) "kabituse puolt tehti ettepanek" pro "valituseen".
- 3) "lurest uhuti uemuid" pro "mreen". Viimastel juhtumil on ka mõte segane, kas meri oli uhutu ja või oli ta koht, kust uhuti.

Kõrvalenud näpalju uendustlikust keelst, ei saa mainimata jätta ka ametliku keelt, mis on tagasihoidlik, mag. Aaviku meelst ota tagurline. Ent on selge, et keele fikseerimine on veel varajane, kuna taakstab mitte ainult uenduste läbiuimist vaid ka nende enilekermimist. Teisest fikseerib ta halb keeleuend, nagu tähendab mag. Aavik. Ka viab kra. mag. et kõänamisvuis "lahja meest" (nagu propageerib seda ametlik keel) on halb, nii siis "lahjat meest". Samuti olevat halb -tis lõpp: "mõistatis" - "mõistatistlik", ka ei rüüduvat sellise aburulu-sega, nagu "iluetis". Tä võiks erineda vaid konkreetsete asiade tähenduses, nagu "leotis", "sulotis" j.n.e ja mõningas erandis, nagu "luuletis" ("luuletus" - luuletaja olek). Kra. mag. näib käesoleval juhtumil asja võtvat hoopis visioonidist. Nähemalt tul ametlik keel kindlat vahet "mõistatus" ja "mõistatis", "leotis" ja "leotus" vahel. Nii oleneb lõppede -tis ja -tus karmitamise lausest, mõttest. Samuti propageerib Aavik rõõrnul nagu teater,

poliitiline, mitte rõhku enimesel silbil, seega siis
teater, poliitiline. See asi igatahes annab vaielda,
kas on käesoleval juhtumil eestistamine õigustatud
ja sobiv. Leidub ka erinevusi üksikute sõnade
suhtes, mis nõuavad teatud kõännet; ametlik keel nõuab "omama"-osast, "võrduma"
- kaasütl. (pra. alalütl.), "suhtuma" - sisseütl. (pra.
alalütl.). Ka pärisnimede kõännamist käit mag.
Arvik kangekaelselt oma rada, kuna tahab kübele
lühita kaändelõppu, näit.: Mäe - Mäele. Kuid me ei tea,
kas nimetatav on Mägi või Mäe, sest Arvik ei valda
nimetatavalt kuju apostroofiga. Seda soovitakse ka teha vaid ametlikel
paberil, kus täpsus nõuetav, kuid siin pole üksnes
täpsus kaalul, vaid hoopis vale arusaamine
nimest. Ja põhjendab seda kõännamisviisi näitega,
et nii võivad välja minna absurdumid, näit.: hra Paas - hra Paat, hra Juri - hra Jori.
Kuid nii peame tahv või tahmata nõustuma õigekesksuse
sõnaraamatuga, sest hra Paat võib näida vaid
sellel absurdumina, kus üsti keelt ei tunne,
kuna see on tavaline aistmevahenduslik sõna
nagu iga teinigi. Või miks peamegi ühe korralageduse
kuldse juuru tooma, kus meil vaid üegi juba küll
on, kui mõnele inimesele ei meeldi olla, näit.: hra
Liht - libedale - libidat, voidid libele, libet j.n.e.
Näib arusaamatuna, sest kui inimese nimi on
nim. käändes libe - kuidas saab mõiste siis
alalütlera muutuda? Hra mag. vastas sellele, et me
peame lakti saama kujutlusest, kui meile
õeldakse näit.: pr. Dun, nimena peame teda võtma
lihtsalt kui iga teist sõna, mil puudub mõiste.
Kuid see on ju psühholoogiliselt võimatu, sest
näit. kui õeldakse väikesele lapsele pr. Kuu,
on tal kogu kujutlusressurs, olguki et puudub
täiskasvanul ei tiki otsekohe kujutlus, siis vähemalt on tal
see olemas alalütlera.

Kõltsed keeleuendused

Ka võõrnimede käänamisel mag. Aavik ei soovita lisada üldtuntud nimede juures apostroofi, nagu: Tolstoile, Šillerile, j.n.e.. Kui aga järgneb täht, mis muudab eelmise häälda- mist, vahust süs on ta vajalik, nagu: Balzae'ile, Poome- keelsed pärisnimed -nen lõpuga, nagu Kettunen, kääna- tarse tavaliselt: Kettuneni, Kettunenile j.n.e. Uuenduslik keel aga käänab neid nagu -ne lõpuliselt eesti sõnu (näit.: rebane). Sü süs - Kettunen, Kettus, Kettusele j.n.e. Arvan, et hra. magister teeb käesoleva juhu väga keerulisel, kus mõnikord otsus väga subjektivne võib olla (näit. apostroo- fi lisamise tähtsus vaid ametlikel paberil), seega oleks järjekindlam ja reeglipärasem pooldada ametlik- ku keelt ses asjas.

Ei saa puudutamata jätta ka hra. Aaviku meelepaha ametliku keele uenduste suhtes. Olevat väga halvad ühe- mõttelised keelendid, nagu: osutama, nutuma j.n.e., tei- sus, olevat halvad uuenduslikud sõnad, mida fikseeri- nud õigek. sõnar.: kavak (invaliid), ptstnik (mag. moodus -laup), niitama, sedastama (nentima), tüsitus (keeru- lisuus pro keerulisus), j.n.e. Sõnade kohaste väljendite koh- ta on igal oma riigivõim, mida ei saa peale sun- dida keegi, ja ei mõista, miks tahab mag. Aavik, et tema keelend nentima peaks olema kenam kui niitama.

Lõpuks, mis puutub kirimuse, kas kirjutada y või ü, süs ütles hra. mag., et "me oleme nõrkem-sõnastlased, kui sakslased ise". Nimelt on y paremusel: 1) olevat kir- gem kirjutada, 2) ühtlus Brandinaavia ja greka keele- ga, 3) ta on rahvusvaheline. Peale selle on ü gru- manism, ning teda hoitakse vaid sellepärast, et meil on ä ja ö, miks mitte ka ü.

Oma ettekande lõpul ütles hra. Aavik, et meie ametliku keele taga seisvat hra. lektor Veske, kuis valitsevat ärkamisageid vaim ja halb maitse. Kluid hra. mag. omelt ei looda, et kui ametliku keele taga seisaks tema, süs tema keelega oleks toodud enile igakord parem maitse. Me ei ela üle mõn- da revolutsiooni, mille mõju all vihas ja mõtlima- kult asume hävitama vana, vaid kõik sünnib ta- sa ja targu, nagu ikka ptstnikkohased üleminekud.

Ideaalne oleks ju, kui ametlik - ja uuenduslik keel töötajad käsiräs, ent hra. mag. on reformaator, nagu õnnis usuisa dr. H. Luther, kes ei tee järelandmisi, vaid kuis ütleb tema, on tösi. Kui ei saa olla juttugi koostööst. Hra. magister kurdab, keeld ei suhtuta küllaldase kriitikaga, liialt waldatagu ametlikku keelt, millises keeles olewat kõik parem kirjandus ja millise mõju ulatuwat ingsi juba ajakirjanduse. Inimane väide on küll aluseta, sest me ajakirjus leidub kõike, küll uuenduslikku ja ka etatraditsioonilt trükitud wigast keelt, mitte aga normeeritud keelt. Hra. Aavik usub, et eesti kirjandusel klassiline järk alles es on, kui me keel aga ei paranevat, ei saawat me enam head kirjandust. Meie ametliku keele võivat pühkida maakeraolt, kahju polewat kellelgi, sest keel praegusel kujul polewat aare rahvale, millele elada ja mille eest võidelda. Sellise väite põhjal ennustab hra. mag. edasi, puudub ka rahval tulevik, ta hävib. Ainuke häda olewat, et meil alustuwat passiivselt, olgugi et käesolew probleem pakub võitlus- ja esteetilist momenti. Suur lootus tugewat õppival noorsool, kes peab kõrgel hoidma keeleuuenduse lippu. Kuid noored - me waid parandame keelt, mis olnud kallis me enisadele, parandame, et keel omans terviklikku kuju, aga mitte ei uuenda lihtsal põhjusel, et uuenduslik keelend on ilusam. See hindamine on väga subjektiivne, ajajooksul võib uuendusliku keelegi ilu määratud ja ilmapühile kerkivad uued reformaatorid oma ideedega. Kui ei oma eesti keel üalgi tervikulist ilmet, waid näib müüdis erineva Tallinna linnana, mis üalgi valmis ei saa.

Lõpp.

- 6. -

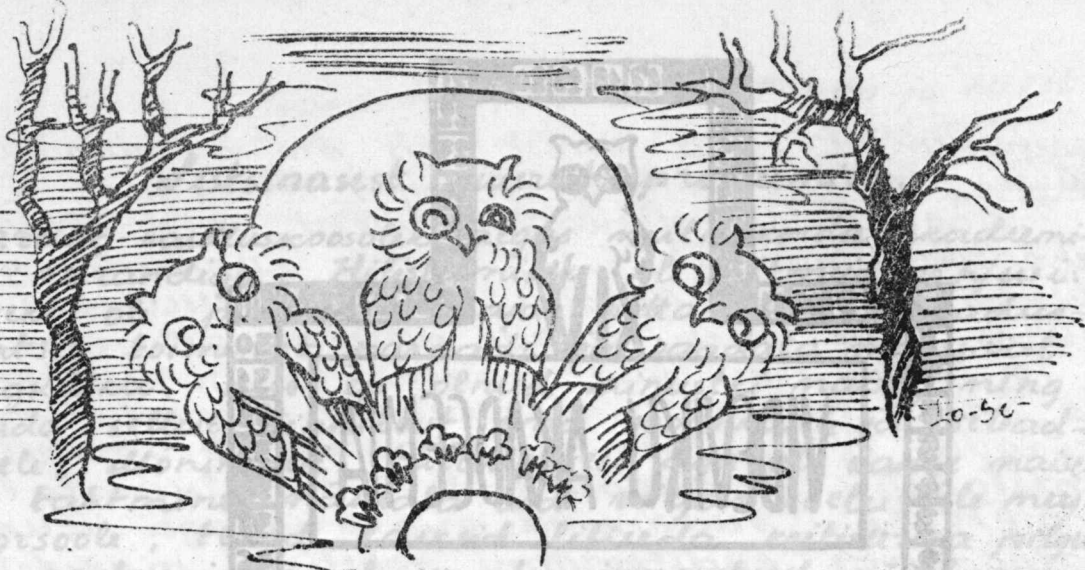
Sooviavaldus.

Tallinna linna lise tütarlaste gümnaasiumi õpilaspere „Kultuuriring“ vahetaks meelsasti mõtteid Euroopas, Ameerikas ja Austraalias vübibva eesti noorsooga.

Kes sellist huvitatud, pöördugu „Kultuuriringi“ juhatus poole, kuhu on kogutud väliseestlaste aadresse. Aadresse saavad ainult „Kultuuriringi“ liikmed.

"Kas te vaatate kodu
sõnastikust järel!.....
Missugune sõnastik teil on,
Põhkt või..... ei teadnud...
... loon it up mis, ei
ole sõnastikku..... kuidas
te saate süs..... mis te mõt-
lete.... kas te saate aru,
do you understand!....
Ah, kui ei saa aru,.....
no tooge võõrsõnade leri-
kon..... thank you....
Õppige tulevaks korras
ära.... jah.... all right."

Videvõttarid naeruvõtt

Tervishoiu tunnis.

Õpet.: Palun nimetage mõni kopruhaigus!

Õpil.: Luustusikus.

Õpet.: Milline luu on teil peatus luum...

Õpil.: "Umbluu."

Õpet.: "Miks te pole tänaseks õppinud!"

Õpil.: "See raamat, mis mul pinginaabriga on kahe peale kokku ja mis on kuida oma, oli see päev Linda käes, kust salme ta ära oli võtnud."

Füüsika tunnis.

Õpet.: "Kui suu on petrooleumi külteväärtsus?"

õeldakse ette, nü et seda kuulib ka kaa. G.

"No seda ma kuulsin juba süa maani."

Õpil.: "Ega see miruu süu pole, et nü kõvasti ette õeldi."

Õpet. vestis keele tunnis hoogsalt selitades: "Riige ri, istu-ge sõna kultus - kulptus, nagu see annab 75%", sest see ei tule mitte sõnast kult, vaid..." ta ei lõpetanud, sest ta ei tea ise millest see tuleb, kuid keegi õpil. lisab: ".... vaid sõnast kult."

Asemõistatus.

21 5 4 45 - 10 12 21 40 2 48 42.
 1 32 42 33 34 - 40 20 7 24 0 42.
 48 48 30 36 18 37 - 46 22 31 19 9 11 - 21 41 49 49 61.
 24 16 6 24 46 49 17 31 35 10.
 21 5 - 35 20 42 25 3 9 13 19.
 26 27 28 29.
 30 36 42 24 25 42 30 35 - 19 23 1 16 42 3 9 15 19.

I
L
E
E
L
E
L

- õeti:**
- I. Üks eunogini bid. Acad. muusikaõpetajaid (tütliga).
 - L. Üks eesti meistreid oma alal I gümnaas.
 - E. 16 lennu lõpumärk.
 - E. 10a, mille võidetuna, oleks kindlustanud a. 1932 meile
üks eunogini ingliskeele õpetajaid. jäädavate auhinna.
 - E. 10e kooli avatamisaja.
 - E. 10f kooli õpetajaid (tütliga).

Numbriid tähtedega õieti arvestatuna peavad andma:
 1-16 Tähtsamaid põhimõtteid lauad, mis meile iga
 päev silma peatub.
 11-25 Parimaid naissportlasi I gümnaas
 26-29 õnime ajariya ilmumisaasta
 29-37 õnime ajariya nimi.

Juhtsinasest suurest probleemist.

Referaat-vaidluskoosolek algas mitmekordse akadeemilise vurandiga. Hüljumine oli mitmeid põhjusi: esiteks oli poislastel vaja "võtta vastu" vabadusplatsil toimuvat paraadi ja vaadata marsivad rongkäiku, kus ep olnud ainult naist, ning saada sellist kinnitust oma soouhusele ja iseteadvusele. Mõningail tütarlastest aga oli kange naiselik tahtmine näidata end välgas sõeluvale meenoorsoole, teised laskid libiseda kritiseeriva pilgu üle vastasrindi, et saada innustust võitluses sõnasõjas.

Mitrekordsele väga ägedale kellahelistamisele vestibiüülis, kogunite lõppude lõpurs auditooriumisse. Koosoleku avas d. I. T. G. "Kultuuriringi" esinaine Fanny Korrovtz, öeldes sooje teavitusi nr! nr! Kaarli gümnaast. Peale seda toimus traditsiooniline koosolekujuhataja valimine, kelles sai sama tütarlaps. Heites pilgu auditooriumile võis nähtida, tütarlappi oli ühekaalus, pedagoogidest olid ilmunud Kaarli gümna. pr-d Teder ja Mahoni, meilt pr. Pedusaar ja pr. Kuusa.

Pärast noid vajalikke tseremoniaalsusi asus puldi taha referent, tütarlaps I gümna abituriumist Olga Vorobjeva (Olga), heitis julge ja hävitava pilgu vastasrinnale ning algas.....

Elukanne oli mõjuv, täis kindlat võitlustahet, aine omas selget ja lapsat väljendusvõim, nii et lihtsaimgi asi oli selgitatud, põhjendatud ja arusaadavaks tehtud opositsioonimeelolus olevale meenoorsoole. Referaadi sisu juures peatumine olens igav, ning katsun laid edasi anda opponendi ja vaidluste meelolu.

Pärast tugevat aplausi lahkus referent kohalt ja anti sõna opponendile, kelles osutus tarmuvas poisilaps Kaarli gümna., nimega Schönberg. Lõõnud lahti 25. lhx. kausta, paistis ta silmist lahe tütarlappi surnuks näakida. Pia desideria - ta ju hiljem ise selitas, et naiste meelumeelid olvad

arenenumad mehe omist, mis on muudugi naise
võime, kas või ainult sõnarõjas muustega.

Ning kõigi meesnoorte mõtted said sõnuseks kor!
Tehonbergi suu läbi... ei saa asendada päikesest
suuga, kes oma valguse saab päikeselt, ega sügise
tuhm-halle päevi kevade päikeserikaste päevadega...

See toodi esile suure paatose ja siserruse tundejõu-
ga, ning tundus, nagu asetseks oponent lumises
kõrguses ja laulaks kiidulaulu ületamatule iri-
meslapsele, loodusvalitajale, naise jumalale —
mehele. Neddinased orjatarid aga istunud ta
jalgade üs auditooriumi rohelistel pinnidel ja
vahtinud ümardunud silmiga ta suust voolavaid
veel ümarquemaid sõnu. Kuid mõned sõnad olid
traavad kui teravamad nooled, aga nende rinnaste
näitriku südamed, ajud ja neerud olid läbi imbu-
tatud naislikumise äravõitmatu palsamiga ja
nemad olid feministid pealaest jalatallani. Ning
sunnane noormees, kelle pale oli ära seletatud ja
võlgas kui päikene õõ ajal, hakkas seletama ja
rõhjudama, kui naiselikult ebaloogiliselt on teh-
tud seennane referaat, märkis veel, et olevat erine-
nud rohkem keele- ja kirjavõigu, kuid kelle meist
neid ei ole!

Ning oponendi arutledes edasi mu sisemuses muu-
tus üha külmemaks, sest mul on senini olnud iirka
tunne, et olen üks noistainatseist maissoo isitajaist,
ning nüüd mulle ja muu kaaskannatajale näidatakse
et alles õigis valguses, millised meie naissoost isikud,
tõeliselt olime, mida me võime ja kuhu me sobime.
Lop. kõnelija motoks, mis selguti joorustus esile igast
lausest oli: mees on naise pea, see on looduse seadus,
mest hüütu tehtud, taevast nonal hallil ajal alla
toodud, püblisse kirja pandud, ja ära sina nõdu
naisterahvas tule see suhtes oma suud kulutama.
Naise jaoks on oma muraal ja omad käed:
naine olgu kodus ja ümardagu oma meest, kes
on ta isand ja valitseja; naine ei tohi minna
kohvikusse, kinno ega ptole, ta ei tohi ennast.

Ly.

Mees on naine pea, oli punasega alla kriipsutatud oponendi W. Lhu. väitekirjas. Kui naine see siis võt ja pilllikult.

aga sama palju kui kahel kanal, ja sa ometi ei julge loota, et oled ebatavaline naine.

Teine miljon süüdistusi, põhjendusi ja proteste lõpetatud, taas aplodeeritakse ägedasti, kuid mu kõrvus helisevad ikka veel oponendi lõppõnäd, milles oli nii palju vennat ägedust, võibolla ka poirilikke iseadvust: "... ärge tulge avalikkuse ette, kui te veel olete väetid, võimetud ega oska loogiliselt mõeldapi."

Referent aga on säilitanud endise ägeduse, ning oponerimise ajal palavikuliselt märkinud paberile ja korvitanud mõttelõnga. Oponendi jõudnud tagasi oma leeri, tõstab see kang.

(Tärg järgmisel lehel)

ilusaks teha, sest see on luksus ja tuleb mehe rahakotist. Kuid naine ei tahi ka ise teenida, sest siis on tal raha, mida võib raisata ilma oma käsi- ja nõusolekuta ja see on kurjast, sest siis ta jätab hoolituse oma kodu ja lapsed. Naisel ei tahi olla ka vaimseid huve, sest ta ei sovi loovaks tööks, ning töötava naine tõttu degenererub maailm. Kui naised püüavad veel edasi täieliku üheõigesluse, muutuvad nad ka veel kultuuri hävitajateks. Naised, hoiduge pooldamast feminisismi, sest sellega kiirdate viimse päeva saabumist!

Ja nii jätkub see, lehenälg lehekülje järel, üks vastuväide veenvam kui teine, ja on vaja tõelist krokodillinahka, et sa isegi uskuma ei hakkaks, et oled üks alaväärtuline olend ja ei võtaaks omaks meeste evangeeliumi naise suhtes. Sulle isegi tükitahtakse Confuciusse ütelist: harilikul naisel on sama palju mõistust kui ühel kanal, ebatavalisel naisel

Kevadel 1933

Jällegi jõuab lõpule see õnnis aastake, mis olnud
täis tõhusat tööd ja indu, ja mille pärast olemine
ära teeninud sellesinotse suurepuhuse nõnda vist
armastatakse kevadel öelda. Nüna on vanade aruete
õiendamisaeg ja süga päevakorral heaga lahkumine.
Kuid mida aitab see inesepeite, kui vähemalt selle
maailma maiseid suuremad purulihksale õppurite/mõ-
juuramad pedagoogid esotas endise kro haridusmi-
nistuga) ta rühmariste saavutusi kuigi kõrgelt et tun-
da, ja püüavad välja suretada elupõlist gümnaas pira-
kide nühkeijate seisust, et asendada neid indiviididega,
kel peas kolme aasta jooksul kogutud vooladuste puru.

Jah, rihbedaks teevad selle elu gümnaas, süani nõuti
sult vaid diploomi, su vaimline arumusega oli endast
mõistetavalt kõik korras. Ent nüüd nuriseb lühikool su
teadmete rohkeuse (s.t vähesuse), seltskond aga su saava-
tuse pinnapealsuse ja patriootiliste tunnete puuduse üle.
Pärisad kaastöötajad ja kannatajad, kuste sin teadus-
te kõrgustel rühite, teeme ühe asjalise kokkuvõtte II semestri
lõpul anno 1933, sellesinotse isetegevuse üle videviku teademuas.

Juba püüdis olevat ühe koha peal öeldud, et olge kül-
mad või soojad, aga mitte leiged. Mina aga, kes ma objektuo-
se kõrvalseisjana nüian ülevaadet teostada käitnud aasta te-
gevusest õppurkonnas, (s.t igasugusest tegevusest, mis on oma-
ne õppurite kooliseinte vahel, välja arvatud õppimine) pean
sügava rahjatsusega nutima seda kumba tõika, et videviku
teademuas on olnud in eorpore leige. Algame selle
elulisema funktsiooniga meie õppurite isetegevuses —
ajakiri kaastöö suhtes omab iga videvikutar vianvamust,
et „ah, mis mina nüid, eks teised tee“, mille resultaa-
diks on muidugi kahe õppuri kaastöö, kes evivad siis iga
artikli jaoks vi varjunime. Kahjurs on ühe numbrü
väljastamisel selline nähe ilmnenud, kuid kevade puhul
unustame möödunu, ja loodame, et suvipäike elolevaks
sügisiks tütarlapsed nende haiglasest tagasihoidlikkusest
(mis aga, oma vahel öeldud, mitte igas asjas ei ilmne)raib.
Kõigist hoolimata on „videvik“ süski püütnud peal see ja
läheme nüid päevakorras edasi, võttes vaatluse alla spordiringi.

(Tärg järgmisele lehel)

Die ganze Familie
in eorpare lähet juh-
tima ühikonda.
Nii kujutlet seda üles
pöglaps - antifemi-
nist - Kaarli gümn..

24.

naisterahvas Olga häält ja teeb selgeks, et oponent on rääki-
nud vaid meestele nii omasest fanaatilisest uttiadvusest. Algab
vaidlus ja näis nii, et kummalgi ei tule puudust sõnadest, et
vastaspoolele selgeks teha õiget seisukohta iniklikust vaatevinklit.
Ragital lööb ka tein suurusi sekka väites ja selgitades, ning
kui sõnavahing on muutunud väga ägedaks, möingab pr. Karroviiti
dükant ja hiliseb mingi veider kell. Rahunetakse.

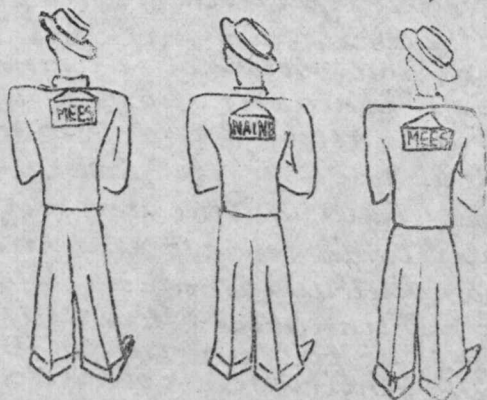
Referent referaadis oli nõudnud rohkem riiklikku hoolekannet
võlloliste emadele, oponentis ja ta kaastöös see aga tekitab paan-
vud, ning ta leiab, et see on suurim hädematus, nõuda riigilt naiste
sõhilaste kasvatamist. Jääb aga lahtiseks, kelle sõhilapsed need ei
õieti on, naise, mehe või koguni riigi, ka mina ei tea seda!

Ma võiksin ju nii jätkata ja aiva kirjutada, kuid see ei saa
land, need teavad seda paremini, ning keda polnud, need kahjatsugu!

Võiks öelda, naistes leidub pea igal juhul leplikust, kas või näi-
teks säärasel korral, kui kellaosut all bestibüülis on nihkunud juba
tullisti üle kahe ja inimestest ootab kodus aurav lõunasöök. Jääb
kerkiski ühest pingist m. juuli. Lühki ning tegi tagasihoidlikku ette-
paneku lõpetada, lisades juure: torgem andvat järele. Sellele
reaqeris oponent nidielt: "See on nõrkade lohutus!"

Mina aga arvan, et selle mitmetunnilise keelemuse
lita treeningu tulemus oli absoluutne 0.
õnimehe ühine üritus, mis nii õnnestus, õhutatagu meid üha
innukamale koostööle!

- Polioena

Meie ei tohi pooldada
feminismi, vastasel kor-
ral võime sugupoole eral-
dada vaid siltidest seljal.

Mainitud ringi juhatus ja liikmuskond on osutunud väga aktiivseks. Kuna mul pole ruumi antud süveneda detailsele, ei haraka ma juba öeldu kohta literatuuri tegema, vaid jätkan alatud suunas. Ringis, mille olemasolu oli senini paljudele vaid avalikuks saladuseks, on Kultuuriring. Kultuuriringi repertuaari kuuluma peaks (nagu see esimese juhatuse põhikirjast ilmnes) referaatöhtuid, annete j.n.e., sellel aastal aga veendunime, et Kultuuriringi juhatus ilmnes silmapäriselt, kui oli kaugelt näha lähemas mõne avaliku elu tegelase sünni- või surmapäev. Meie teeme vastava järelduse - Kultuuriringi kompetentni kuulub vaid aktiivne korraldamine. Ilina aga arvab, sellisena toiminguks oleksime võinud asutada õpilaste büroo või komitee, Kultuuriringi lipu all poleks olnud vaja purjetada, kõrvalseijad saavad vale arvamus. Et veidigi õigustada, korraldas Kultuuriring esimese ja ainukese referaatöhtu anno 1933 koos Kaarli gümni. Kirjandusliku Ringiga, ent sest on vähe, pealegi on juba tulja mõelda aktiivsele koostööle, sest et aeg seda enam ei luba. Ring mis algas oma tegevust I semestri ajal, on muusika ring. Me tunneme teda vaid orkestri raudu, ent rohkem me vist ei tohigi nõuda, kuna mainitud ring esimese suuremaid nähte pole vahet teadnudki, kui teha muusikat seenotsile akadeemilisele perele, kes aga tihti sest tips mitte aru saada ei suvatse ja on orkestri ristunud „Päästarmees“. Sellega olen kõnelenud neljast tegevusorganist meil; nüüd aga, kallid lugejad tuleb see, mille pärast ma sulle nähte võtsin. Kallis Kultuuriring, võta head nõu kuulda: ära vali esimese juhatajat abituriumist, see saab oruoli kanda vaid ühe aasta, sa jääd vaestapuse ossa.

Sina aga, armas „bidevik“, keda ma rohkem armastan kui iseennast, sinust on mul tõesti kahju. Aaga oled sa võidelnud kaks aastat, ilmunud ses arutisti vaimuvärsus, kuid alati leiges õhkonnas (lohutuge - vaimust värsed pärivad taevaringi). Loodame, et jatkad ilmumist ka tuleval aastal, kuid mis saab sust anno 1935. Näed nüüd, armas Kultuuriring, sinu hooliks oli ülesanne, seata igast elastist toimetuse juure ajariigaga kontaktis olev individ, kes oleks seeninast kõrgemat kunsti õppinud. Need oleksid selle edasi püüdanud järel tulevatele põlvetele, nagu see elu igavene ringkäik ikka nõuab. (Sellest tehne järeldus, et elu igavene ringkäik on midagi tähtsamat kui see, et saksa keele tunnis teha keele vene keelest, vene keelest ladina keelt j.n.e.). Aga armas Kultuuriring, sa ei teinud tips mitte seda ja puhas ei tohi su südame tunnistus olla, kui „bidevik“ läheb hingusele. Kuid süski - tal on anno 1934 2. aasta juubel, ja oma vialast tingituna, korralda talle benefiits

lihavõtte pühil käisid T. H. P. Ü
erindus; mais- ja meeskonnad kä-
sipallis Riias, kus võisteldi seal-
ste „suurustega“. Teel peatuti Tan-
tus, kus samuti võisteldi. Naised
kelle hulka kuulus ka meie pa-
rim, Olli Parts, võitsid „tervel

rindel“. Meeskonnad tulid aga tagasi mõringale kaotus-
tega, millest üks langeb Tall. i realkooli võõrpalli meeskon-
nale, kes esindas kervet koosseisus T. H. P. Ü-d.

Peale ülestõusmise pühi asendati sport võimlemis-
õpetajat pr. Hirkelbach'i pr. Rummelga.

On väimas siibedad treeningud traditsioonilises
katkooskus Koolivalitsuse rändauhinna. Teatavasti
omandab karika jäädavalt see, kes teda maitsnud 300-
kat järgest, või 5 aastat vaheldumisi. Et tõmava sellele,
kes teda vaheldumisi kolmandalt nõrda kaotab, antae-
se veel eriline auhind, siis on meil võrdsed võima-
lused karika läinud asukase võitja Tüt. Komm. Gümnaasi.
Jooks toimus 28. ü 33.

Maijuun lõpul tähistavad T. H. P. Ü. sorgejõustiku võistlusi.
14. ü 33 on T. H. P. Ü. auhindade jagamisõhtu Y. M. C. A.-s,
kai tän. l. Meie gümnaasi omandab T. H. P. Ü. märgid
üle 10 õpilase. 6 nendest kuuluvad 3 naisnonda,
kes tuli käesoleval hooajal meistriks. Olukorras
saab suurima auhinna meistriks Olli Parts, kes on
mitmekülgne ja parimaid naissporditöid eegu-
besti koolivõrk pües.

Kroonika.

29. II 33. korraldas Kultuur- ja Muusikaring antuse Marie Underi 50. a. sünnipäeva puhul. Eriti õnnestusid deklamatsioonid, kuna neid võis võrrelda juba varemgi kuulnud "Esteria" kontsertsaalis ette kantud samade paladega. Nüü oli M. Jõnilt ette kantud M. Underi "Hommik" palju hooosam ja rohkem võbinaid tekitav kui seda oli E. Vilmeril; samuti sobis H. Normanile legend "Tnevaminek" rohkem kui H. Lauvile, kelle hääles tundus liiga palju talle omast koomilist elementi.

6. ja 7. V 33 korraldati kindral Laidoneri invaliidide hojandus, mille heaks kordatakse miti kassa aitand koolid. Ka möödunud aastal polnud me kõõl viimaste hojajate seas, tänavau olemis ta aga võinud I kohale tulla, kui asjast veel suurema süddusiga olemis kaaratud. Eritisele kohale tuli Poegl. I realgümnn., teisele - II tütt. gümnn. Kuuldus mõnel pool hojamispäevil räägitavat, et Tallinna oli üli ujutatud "reali" poistest, kes tihti võtsid ette allaare, et saabutada märk. Nüüd on selgunud selle üliagaruse põhjus - realkool kaitses karikat, mille kindlustas I koht.

Händunud kuul kinod "Helios" ja "Modern" võimaldavad õplante kultuuritendusi, mida ka meil kasutati. Vändati filmid: "Don Quijote", "Tarzan" ja "Laul sinule".

1. V 33 algand kõigis klassis kõigis aineis kordamisnadalad, millele seltsil veel lõpetajate 75° usomilpalavik. Tänavau on haridusministerium määrand ersomid: I a (kultuurilau) ajalugu ja inglise keel, II b (majanduslau) sarmia keel ja filosoofia.

1. V 33 toimus naisedatand usproat. vaidluskommi kaardi gümnnaga. Refraandis käritliti naisliikumis problems.

18. V 33. korraldas Kultuur- ja Muusikaring smad-päeva. Minast ukara, mis väga südamline mulje jättis, paduti smadeti lüüd küpsistega.

Kuna aig veel tarane, pole saadud täpsaid informatsiooni koraldotaraist usumisonist. Ent II a kavajel pühade ajal aulastade kätlingit. Hõigut, mis teostajame sel semestri lõpul, ujutame siigil ilmusas emjumbis.

HIND 20 sat.